

De verwarde krent

De krent kennen we in Nederland vooral door zijn uitbundige bloei in het voorjaar en zijn prachtige herfstkleuren in het najaar. In de periodes daar tussen is het een opvallende heester die vaak deel uitmaakt van boswallen en bosranden, samen met de inheemse vuilboom, berk en wilg. Want de krent is eigenlijk geen inheemse soort, maar een ingevoerde migrant die zich hier overigens zeer op zijn gemak voelt.

Afgezien van een inheemse krent (*Amelanchier ovalis*) ten zuiden van de Alpen kwam de krent tot rond 1780 in Europa niet voor. Vanaf dat tijdstip is de krent als *Amelanchier canadensis* vanuit Amerika op grote schaal in Frankrijk ingevoerd en in 1800 in Nederland door professor Munniks, eigenaar van de havezathe Oldengaerde in Dwingeloo. De heester was aanvankelijk vooral bedoeld als decoratieve heester bij de buitenplaats. Tot het midden van de vorige eeuw was een wandeling in de krentenbossen zelfs een toeristisch gebeuren. Bij de boswachter kon voor vijf cent een wandelkaart gehaald worden om al wandelend de bloei van de krent te bewonderen. Door de concentratie van de krent in en om Dwingeloo werd de heester ook wel Drents krentenboompje genoemd. Rond Dwingeloo en het landgoed Eerde bij Ommen ontstonden in hakhoutbossen houtbestanden met vrijwel uitsluitend krenten.

Dr. G. Houtzagers vermeldt in zijn standaardwerk *Houtteelt der gematigde luchtstreek, deel 1 houtsoorten* (1954), de krent als uitstekende bodemverplegende hulphoutsoort bij de ontginning van de heidegronden en de aanplant van nieuwe houtproducerende bossen. De krent wordt dan inmiddels *Amelanchier laevis* genoemd. In de Mededeling nr. 41 (1949) van het Biologisch Station in Wijster van mevrouw Ter Pelkwijk wordt hieraan nog de Latijnse benaming toegevoegd, dus

Amelanchier laevis villosa (*laevis* = kaal; *villosa* = behaard) slaand op de viltig wit behaarde bladeren bij het uitlopen en de kale bovenkant hiervan na te zijn volgroeid.

Naast de bloei is de krent ook bekend om zijn smakelijke vruchten. Tot commerciële pluk en handel in de vruchten is het nooit gekomen. De vruchten zijn gedroogd wel gebruikt geweest als vervanger van de krent in de bekende krentenbollen en verder in de hobbysfeer verwerkt in jams. De vrij geringe vruchtproductie van de heester, het tijdrovende plukken en de bes als geliefde prooi vooral voor lijsterachtigen zal reden zijn geweest om van georganiseerde pluk af te zien. Overigens is de *Amelanchier canadensis* in de vorm zoals wij die

kennen in Amerika onbekend. Hier komt een groot aantal verschillende krentensoorten voor en de in Europa geïmporteerde krenten zijn door bastaardering en kruising tussen deze soorten nooit goed gedetermineerd. Daardoor kwam de krent onder verschillende namen voor, maar al in 1783 heeft de Franse botanicus Jean Baptist de La Marck de soort beschreven en op naam gesteld als *Amelanchier lamarckii*. De spraakverwarring bleef nog lange tijd bestaan en pas in de zestiger jaren is deze soortnaam echt erkend, hoewel deze nog steeds niet overal is doorgevoerd. Duidelijk is wel dat *A. lamarckii* een verzamelbegrip is voor krenten die veel gelijkenis hebben, maar waarbinnen toch kleinere verschillen kunnen voorkomen. Tot dusver weinig reden om aan de

Amelanchier confusa.

krent in het verband van Pomospost veel aandacht te besteden. Bij fruitkwekers en hobbyisten gaat het toch vooral om een renderende, indien mogelijk profijtelijke teelt. Wellicht is er dan toch nog een 'triggerpoint'. Nog niet in ons land, maar wel in Scandinavië en vooral in Zweden, is er belangstelling voor een krentensoort/variëteit met goede vruchtopbrengst van vruchten met kwaliteitseigenschappen.

De geschikte typen in Zweden zijn hierbij niet te vinden bij de Amelanchier lamarckii, maar bij de hier

voorkomende Amelanchier alnifolia en de Amelanchier confusa. De eerste is een kleiner blijvende struik tot ca. 3 meter met een iets gedrongen groei die rijk bloeit met relatief kleine trossen (8 tot 10 bloemen) en smakelijke vruchten.

De tweede soort is de Amelanchier confusa (Svensk Haggmispel in het Zweeds, letterlijk vertaald vogelkersmispel). Deze krent is reeds in 1910 beschreven in het Svensk Botanisk Tidskrift, maar is pas in 1971 door een studie van de botanist

Nils Hylander na zijn overlijden als aparte soort erkend. Nils Hylander was jarenlang curator van de Uppsala University Botanical Garden en lid van de internationale commissie die zich bezighoudt met de regels voor de officiële naamgeving van plantennamen. Het oorspronkelijke gebied van herkomst van deze krent is niet bekend. Men gaat er zelfs van uit dat het een zgn. endemische soort is, ook omdat het verspreidingsge-

bied zich beperkte tot Småland in het zuiden van Zweden.

Op vakantie in Zweden kwam ik een aantal struiken van deze soort tegen in een boswal in een vrij open gebied. Ze waren ongeveer drie meter hoog, met grijsblauwe bladeren en beladen met grote afhangende vruchttrossen. De vrij grote vruchten (tot 8-15 mm) in trossen met 12 tot 18 vruchten, waren zeer smakelijk en tot mijn verbazing vrijwel allemaal op hetzelfde moment rijp.

De Zweedse vogelkersmispel is een bladverliezende struik of kleine boom die zo'n vier meter hoog kan worden. De takken hebben geen uitsteeksels of doornen en de bladeren zitten verspreid, zijn eirond van vorm met duidelijk gezaagde rand. De bloei is in mei-juni met grote witte bloemen in afhangende trossen. De bloemen hebben lange smalle kroonbladen die ruim drie keer zo lang als breed zijn. De besvormige, blauwzwarte vruchten zijn behaard in de punten van de teruggeslagen kelkbladen.

De Amelanchier confusa komt verwilderd of genaturaliseerd voor in Zuid- en Midden-Zweden. De Zweedse Amelanchier confusa wordt slechts weinig gekweekt in Zweden als sierplant.

Zoals gemeld is de Amelanchier confusa voor het eerst beschreven in 1910. In 1971 wordt deze plant opnieuw beschreven en naamgegeven door Nils Hylander. De Latijnse vermelding confusa betekent verwarrend ... Zou Nils Hylander enige twijfel hebben gehad over de juistheid van zijn bevinding of beschikte hij over een dosis zelfreflecterende humor? Feit is dat ik in Zweden naar mijn mening een interessante, rijk bloeiende en vruchtgevende struik ben tegengekomen die mogelijk perspectieven biedt voor een vervolgteelt. Ik heb scheutstekken genomen en uitgeplant, die inmiddels blad gevormd hebben. Bovendien heb ik in augustus zaad gezaaid van de struik. Wellicht kan ik over enige tijd berichten over een rijke oogst aan heerlijke krentenbessen!

Joop Leene
Assen, oktober 2016

